

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrto leta 80 sold.— Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude nar. - pol. društva „Gorica“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Soharju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošljajo opravniku in sovredniku **Antonu Laknerju**, v magistratni ulici (Contrada del Municipio), h. št. 38. Vse pošiljatve naj se **frankujejo**. Rokopisi se ne vračajo. **Oznanila** se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

„Duhovni ne smejo politikovati.“

Mladostovenci so marsikako novo skuhal. Med drugim so tudi to med svet zagnali, da *duhovni ne smejo politikovati*. Poglejmo, ali je to res.

Vi, ki ste to po nemških judovskih listih že sto in sto krat pogreto frazo v novič pogreli, morate tudi vedeti, zakaj. Odgovorite nam! Jezik se Vam zadeva, odgovora ne veste. Čajte, Vam mi pomoremo. — Zakaj ne sme duhoven politikovati? Vi, ki se časih svete hlinite, vi ki časih s farizejsko kapo pred ljudstvo stopite, pravite: Duhovni so „hlapeci božji“, toraj morajo *edino* na to gledati, kar se *božjih reči* tiče, v tem jih nihče ne moti, vse drugo naj pusté tistim, ki so zato poklicani. Dobro! kakor nam posojate, tako Vam povračamo. Povejte nam, zakaj se pavtikate v naše cerkvene zadeve, če smo *mi, edini* mi k temu poklicani! Odgovorite nam, čemu občinski zastopniki, čemu nepoklicani dohtarji o rečeh govoré in sklepajo, ki gredo pred altar ali pa na leco? Kdo Vas je pooblastil, da se s cerkvenimi rečmi, sè svetimi rečmi, ki po *Vašem* modrovanji v *naš* in *edino* v naš delokrog spadajo — norca delate pri zloglasnih učenjaških shodih? Čemu ste imenovali svoje fajmoštre, cekmojstre in sakristane? Če Vi svete reči na ulico tirate, če Vi svete reči v trudnih

poznih urah v zakotji kake gostivne karikujete, moramo (po Vašem lastnem modrovanji) tudi mi za Vami na cesto, Vam moramo povedati, da nam vodo kalite, Vam moramo reči: Pravde, knjige, moko sodi naj kopitar! Če imamo mi svoj poklic, ga imate tudi vi. Zató ste po šolskih klopeh hlače trgali, da bi v svojem prihodnjem poklicu, kot pravdniki, učitelji, kupčevalci itd. do dobrega kosa kruha prišli. Kedar bo mokar samo moko prodajal, kedar bo tropinar same tropine stiskal, kedar bo jezični dohtar same pravde sodil, takrat bomo tudi mi „hlapeci božji“ sam evangelij pod pazduho nosili, javne zadeve pa tičem prepuščali, ki pod milim nebom *brez posla* živé.

Pa pustimo to, ker diši nekoliko po „sarkristiji“, ktere se nekteri preveč bojé. Povemo Vam toraj to, da ste bili pred enim letom drugega menjenja. Ko smo pisali l. 1872, takrat ste duhovščino k sebi vabili ter jo nagovarjali, naj Vas podpira. Bili so časi — in ni davno temu — ko ste duhovščini pisma pisali ter jo pri živem Bogu rotili, naj dela za narod, naj ga podučuje, naj ga varuje kletih sovražnikov, Nemcev in Lahov. Tacih pisem hranimo še nekaj in Vam jih lahko na ogled postavimo, da bo svet vedel, da ste svoje menjenje spremenili.

Pa tudi zdaj imajo pri Vas nekteri duhovni pravico politikovati. Imate jih še nekoliko na Štajarskem, Kranjskem in Goriskem. Povejte nam, čemu sprejemate dopise tudi političnega zadržaja iz „posvečenih rok“, povejte nam, čemu se poslužujete znanega „sè Stremayr-jevimi groši“ obdarovanega „župnika“ za svoje politične namene? Zato, ker z Vami hodijo.

• Bodite odkritosrčni ter recite: *Boj smo napovedali „farjem“ (ta beseda je cvet Vaše „omike“), zató, ker niso našega menjenja, in ker nam ne pustijo tako delati, kakor bi radi delali. Bodite odkriti ter recite svetu: Naše načelo je: kdor ni z nami, je zoper nas. kdor z nami v en rog ne trobi, tega moramo uničiti.* Tako govorite, in vse pravde bode konec.

Dopisi.

Iz Černič, 23. oktobra. — („Sočani“ pa duhovščina.) — Čast komur čast. „Soča“ hvali na vso moč *Iparsko dolino*, ker so tamošnji volilni možje za dr. Lavriča glasovali, črni pa in obrekuje čestito duhovščino tako brezobzirno, da se celó bolj zmernim „Sočanom“ gnjusí. S tako pisarijo „Soča“ sebi naj bolj škoduje, ker naši ljudje niso tako slepi, da ne bi vedeli, na kateri strani je resnica. Vselej smo bili prepričani, da je duhovščina za narodno reč vneta, zdaj nas je pa še skušnja v tem

Listek.

Pogreb.

(Dalje in konec).

Pogreb merličev pri kristjanih nam je sploh znan, tedaj ni treba, da o tem kaj posebnega pišem O pogrebu, kakor je pri *katoličan*ih navaden, učen akatoličan takole piše: „Rimsko-katoliška cerkev je vpejlala dokaj izvrsten in pomemben obred pogrebanja mrtvih: goreče sveče, podoba večne luči, „božja martra“ v merličevih rokah, križ, ki se nosi pred merličem v spomin, da nas je Jezus Kristus po svojem terpljenju in svoji smrti odrešil, škropljenje z blagoslovljeno vodo, kadilo, bel pert nad trugo nedolžnih otrok, žalostno zvonjenje — vse to dela globok vtis na verujoče.“ (Brock. Conv. Lex. Bestattung.) V starih časih so kristjani devali pod merliče beršlinovo ali tudi lojberjevo listje v znamenje gotovega prihodnjega ustajenja (*Maeri hierolex Eve-*

quie). Ker se bere v Tobijevi knjigi: „*Deni svoj kruh in svoje vino na pokopališče pravičnega*“ (Tob. IV, 18.) t. j. daj pri pogrebu siromakom jesti, da bodo za rajkega rajše molili; so tudi v prvih časih, kakor spričuje sv. Avguštin, med kristjani to navado imeli, da so kruh in vino na grobe polagali, kar so, se vé da, siromasni ljudje potem pojedli in popili. Sv. Avguštin je pa to navado v svoji škofiji odpravil zavoljo neredov, ki so se pri tem godili.

Mohamedanci zagrebajo svoje mrličé, in sicer tako hitro, da se menda pri malo katerem ljudstvu toliko še živečih pokoplje, kakor pri njih. Kakor hitro človek nevarno oboli, vže mu mrtvaško trugo naredijo, in ko se okoli stoječim zdi, da je bolnik dušo izdihnil, potisnejo ga koj v trugo, trugo zabijejo, in nesejo pokopat.

Evzebij (*praepar. evang. I, 4.*) piše, da so *Tibareni* v Aziji sestarine možé in žene verh kake stermine postavili, pa v globočino pahnili, da so se jih tako poprej

znebili. *) Nekaj enakega piše Silij o *Kantabrih* na Španjskem (*Silius Italicus III, 328. Strabo III.*).

Na otokih tihega morja se nahajajo divjaki, kateri svoje stare pokoljejo pa požrejo.

Baktrijani so stare in bolehaste ljudi, psom dajali, da so je raztergali in snedli. Take pse so za to navlaš redili, in so jim pravili mrtvaški psi. **).

Kaspijani so svoj starše, ako niso do sedemdeset let umrli, kar zaprli, in je brez jedi in pijače pustili, da so lakote poginili.

Persijanci so svoje mrličé še le takrat pokopali, ko so se jih užé psi in divji tiči lotili.

Sibejem so bili mrličí gnjusoba; še celó trupla svojih kraljev so na gnojščé med gnoj metali.

*) Svoje sestarine stariše pa so obošali.

**) K temu, in kar nasleduje, primerjaj *Schreger studios. jovial. Monachii.*

potrdila. Kar je duhovnik v naši občini za narodni dom, za čitalnico storil, to sta dva „Sočana“ podrli. Duhovniku se imamo zahvaliti mi Černičani, da se je pri nas prej nego drugde narodna zavest izbudila, da smo čitalnico dobili. Pa naša čitalnica je le toliko časa napredovala, dokler sta jej predsedovala č. g. kaplan in B-č, kterima je bilo mar le za *omiko* naroda ne pa za *osebne* koristi. Pešati je pa začela, ko sta dva „Sočana“ njeno vodstvo prevzela, kajti njima pri tem ni šlo za *narod*, ampak za *lastni žep*; čitalnica jima je bila *molzna krava*. To so nekteri koj sprevideli, zato so iz čitalnice izstopili ter si časnike na lastno roko naročili. Čitalnica zdaj spi. Dva „Sočana“ sta tega kriva.

Hudi, zeló hudi časi nas čakajo, zato smo se dogovorili, da si odslé *sami* dobre časnike naročimo, da se ne bomo več vklanjali „Sočinim“ privržencem, ki hočejo v naši čitalnici gospodariti.

Govori se in upamo, da dobimo v kratkem novega tudi za narodno reč zeló vnetega gosp. kaplana *), kteri nam bo s svojimi dobrimi nasveti k napredku pomagal kakor njegov prednik, kteremu tukaj javno zahvalo izrečemo za ves njegov trud. Bog Vam daj, blagi gospod, vse dobro v novem delokrogu.

Ogled.

Avstrija. Uradna „Wiener-Zeitung“ je prinesla te dni *cesarjev patent*, s kterim se *deželni zbori* sklicujejo na 26. novemb. *Državni zbor* se snide 4. nov. Od njega so vstavaki pred volitvami marsikaj dobrega pričakovali, ali izid volitev kaže, da ostanemo tam, kjer smo. Stari položaj, stari razpor med strankami. Kar se tiče nas Slovencev, moramo reči, da nam prihodnji zbor v dunajski lesenjači več slabega kot dobrega obeta. Čudna politika Mladoslavencev je kriva, da bo „*mati Kranja*“, srčé Slovenije, večidel po Nemcih zastopana, kajti v kranjskih mestih je narodna stranka po polnem propala; voljeni so sami ustavoverci. To je pravi balzam za umazani

*) Je že imenovan. — Ur.

Pri *Skutih* je bila navada, da so z merličem pokopavali vse tiste, ki so bili umerlemu ljubi, potem njih posle in konje, ter so jim jedi in pijače v grob devali.

Traki so se pri pogrebu smejali in od veselja ukali; jokali pa so se, kadar se je človek rodil.

Indijani so za očetom in materjo cela tri leta žalovali, češ, da s tim povrnejo staršem, ki so ž njimi, prve tri leta veliko prestali in je pestovali.

Spartanci so svoje mrličé na škutih pokopat nosili.

Rusi imajo navado, da pokopujejo svoje mrličé le predpoldnem, in ne popoldne.

Kdor sredi morja, daleč od suhe zemlje, umrje, zašijejo ga v vrečo, in ako ni na ladiji duhovnika, mornarji sami kak očnaš nad njim zmolijo, pa ga v globočino inorja pogreznejo.

Pri pogrebu mrličev navadne šege, kako so razni narodi ž njimi, in

„Laib. Tagblatt“ in za cel ustavoverni svet. Mladoslavenci pa niso skoro nič na zgubi. Od ene strani so res poparjeni, od druge pa prav razveseljeni: OO. Jezuitov ni več na Kranjskem; razšli so se po širokem svetu, eni na Koroško, drugi (oo. Doljak in Starè) pa na Avstrijsko (v Kalksburg pri Dunaji). Po tem kar so listi (tudi mladoslavenski) o Jezuitih pisarili, bi človek mislil, da na Kranjskem ne bo več ne pomaujkanja, ne bolezní. Pa ni tako. „Črni gospodov sè širocimi klobuki“ ni več, kolera pa le neče prenehati, marveč šele prav razsajati je začela, posebno po Dolenjskem.

Hrvaško je zgubilo vrlega dr. Dežmana. Umril je ta blagi domoljub v Zagrebu še ne celo 32 let star. Pogreba, ki je bil prav sijajen, se je vdeležil tudi ban Mažuranič. Pa je bil Dežman tudi v resnici vse časti vreden, bodisi že kot zdravnik ali pisatelj. Belletristika je zgubila ž njim vrlo moč. Njegovo življenje opiše brž ko ne „*Vienac*“, kteremu je bil nekaj časa vrednik. Dežman je bil Rečan.

Vnanje države. Zadnji pot smo rekli, da bo *Francija* znabiti že v malo dneh — monarhija. Te dni je poročal telegraf, da se Chambord že v četrtek ali petek proti francoski meji napoti. Tega ne vemo prav, to pa vemo, da bo narodni zbor, ki je za 4. dan nov. napovedan, šele pozneje zboroval. Listi so poročali, da je Chambord evropskim kabinetom naznanil, da ako na prestol stopi, ne bo nikakor motil sedanjega položaja in politike velikih moči, da on ravno tako malo misli na restavracijo posvetne papeževe oblasti, kakor na restavracijo v Italiji ali na Španjskem. „*Voce della verità*“ pa trdi, da je vse to le izmišljeno, ker je nasprotno vsemu dosedanjemu mišljenju in dejanju Chambordovemu. — Naj bo pa že tako ali tako, Chambord bo — kakor reči zdaj stojé — gotovo kralj.

Nemčija. Cesar Vilhelm je sedaj sè svojim Bismarkom domá. Pregarjanje katoliške cerkve na Pruskem čvrsto napreduje. Škofu Ledohovskemu so te dni konje in kočijo zarubili, ker ni še plačal 200 tolarjev prisojene mu globe. Bismark hoče na vsak način katoliško duhovščino pod svojo

s sestaranimi ljudmi ravnali, kažejo stopnjo divjosti ali pa izobraženosti, na kteri so bili dotični narodi, in ljudstva, in kaj so si mislili od življenja in smerti, od vrednosti človekove, od čednosti in hudobnosti, od povračila, plačila in kazni, od človeka in Boga.

Pri vseh ljudstvih in narodih so merteveč ali manj obžalovali; večidel nahajamo pri vseh navado, da so za pogrebno slovesnostjo obed ali pojedino napravljali, menda v opomin, da naj mi, ki še tu živimo, kratki čas tega posvetnega življenja veselo preživimo; pri takih obedih, ki so bili tudi pri Izraelcih v stari zavezi navadni, so prepevali, ali sicer hvalili blaga dela in kreposti umrlega, in od tod je še zdaj navada, vsaj pri posebnih priložnostih, da kdo pri pogrebu pridiga, in umrlega hvali.

Pogreb pri katoliških kristjanih je tako vravnau, da obsega v sebi vse kar vero,

oblast spraviti, ali se mu pa to posreči, je vprašanje. Zgodovina nas uči, da dela vlada, kedar se v verske reči vtika, vselej račun brez krčmarja.

Saksonski kralj je umrl.

Bosniških homatij ni še konec, pa jih bojda tudi ne bo še tako brž. Paša Vali Asim dela s kristjani prav po turško. Te dni so prinesli časniki spet žalostno vest o tamošnjih kristjanih. Nekega kupca, Jovo Bilbija mu je imé, je jetničar nagovarjal, naj uide. To pa je storil po višem povelji, naj brž po ukazu omenjenega paše, da bi Turki zamogli reči: Glejte te kristjane! Hudobni so tako, da jih moramo zapirati, zdaj nam pa še iz zavora uhajajo. Ušel je, pa je svojo prostost drago plačal. Turki so ga brž napadli in tako dolgo s kolmi tolkli, da se je na pol mrtev na tla zgrudil. Zdaj ko to pišemo je gotovo že pod zemljo.

Rim. Govorilo se je, da se preseli general Jezuitov iz Rima v svojo domovino, v Belgijo. Zdaj pa pravijo, da ostane. To je verjetno.

Domače novice.

(*Duh. spremembe.*) — V. č. g. Jožef Gabrjevič, doktor bogoslovja in spiritval v centralnem semenišču je imenovan za suppleta bibl. véd nov. zak.; prvostolni vikar, č. g. dr. Ivan Flapp prevzame začasno stolico npravne (theol. moral.), ker gré prof. dr. Evgenij Valussi kot drž. poslanec na Dunaj. Č. g. Janez Visintin, duh. pomočnik v Fari, gré v Rudo za kaplana; na njegovo mesto pride č. g. Travisan Janez, duh. pomočnik v laškem Št. Petru. Č. g. Peter Utili, četrtoletnik gré za koop. v laški Št. Peter, novomašnik č. g. Blaž Bandel pa za kaplana v Ločnik. Č. g. Friderik Lenardič, novomašnik, gré za učitelja v zavod k gluhonemim v Gorici.

(*V bogoslovnico so sprejeti*) gg. abiturienti: Avian Mihael iz Karmina, Bertin Janez iz Kravjega (Crauglio), Bratina Anton iz Št. Tomaža, Gomišček Peter iz Zagomile, Jarec Janez iz Čaderga, Poljšak Alfonz iz Šmarij.

upanje in ljubezen v človekovem sercu buditi zamore; umrli človek se sicer slovesno v zemljo zagrebe, toda na njegovem grobu se križ zasadi, on ostaja še zmirom ud Jezusove cerkve, deležen svete nekrvave daritve, molitve vernih živih na zemlji, in priprošenj izveličanih v nebesih. Ker tedaj smert človeka ne loči iz občestva še živčih kristjanov, zato ne more tudi nobeden po svoji smerti stopiti v to občestvo, v kterom ni hotel biti, dokler je še živel. Na tej podlagi slonijo cerkvene postave, po kterih se ne dovoljuje cerkveni pogreb takim, ki niso bili udje kaloliške cerkve, dokler so živeli, ali pa, ki so od cerkve se ločili.

Razne vesti.

— *O novi sekti* na Ruskem „Golos“ čudne stvari pripoveduje. Nastala je ta sekta v Porhovem, Pskowski guberniji. Ustanovil jo je ruski menih Serafin, po katerem se tudi njegovi priverženci „Serafinovski“ imenujejo. Glavar te sekte je samo ženske v svojo versko družbo sprejemal in vsaka, koja je hotela vanjo stopiti, si je morala v znamenje, da se popolnoma predstojniku podvrže, lase ostriči. Število novih vernikov je tako naraščalo, da bi bil blagi Serafin kmalu vse ženske tistega kraja ob lase pripravil, če bi se ne bila policija oglasila. Po ostri preiskavi je našla uradnija, da je ustanovitelj nove verske družbe imel brata brivca (frizérja), kateremu je ostrižene lase pošiljal in si tako veliko denarja prislužil. Blagi Serafin sedi zdaj v ječi in premišljuje kako stanovitne so verske družbe, ktere se le z pozemeljskim namenom ustanovijo.

— *Jablan*, ki se nahaja v Stolpi na Usedomskem otoku, je imel letos 47 mernikov dobrih in okusnih jabelk. Toda to drevo je take velikosti, da bi lahko vsaka posamezna veja za deblo bila, tako da ga je celo slavni Humboldt občudoval. Starost drevesa, ktero je še popolnoma zdravo, se ne more natanjko določiti, vendar ima že čez 200 let, kar je pri sadnih drevesih kaj nenavadnega.

— *S Krasa* — se nam piše: „Zarad dopisa „S Krasa“ na drugi in tretji strani Vašega lista je jeza v Komnu pri nekem posebno vskipela. Uradniški „popohrustac“ T. priznava sicer, da pobrusta prav rad če le more kako koščico iz „farškega“ rebrišča, to je, da se redi in debeli, da le po duhovščini maha; to je zanj prav ono, kar za neko žival — želod! A da ga Vaš dopisnik imenuje, „pisarja“, pa „dohtarja praznoglavca“, tega ne more prenašati. Da mu kri ne zavré, in da bo kosil, kakor prej, z veseljem in „petikom“, bi ga jaz rad malo potolažil, ter v ta namen popravil, kar je v teh dveh besedah lažnjivega. On nij „pisar“, ampak k st; privoščim mu iz celega srca ta resnični naslov; „cuique suum“, vsakemu tekne! Kar se pa drugega lažnjivega naslova tiče, omenim le, da če vže noče biti „dohtar praznoglavec“ naj bode le „praznoglavič“, kar gotovo nij toliko. Povem pa, da se ta nježna, fina beseda nič kaj ne vjema z njegovo robustno zunanostjo. Vrhu tega naj uvažja besede: „γνώθι σαυτόν“, poznavaj samega sebe, in naj pomisli, da človek najmanj zná, kedar misli, da naj več veljá — in jezica se mu bode skadila. M—ć.

— *Popravek*. — Volilec škrbinski nij se oziral niti pri prvi, niti pri ožji volitvi v Sezani na g. Šuca iz Pliskovice, kakor krivo poroča dopisnik „S Krasa“ v našem zadnjem listu. *Značajno* in *samostalno* je on *stal za dr. Tonkljaja*, in to pri prvi volitvi on *edini* iz komisije.

— *Dr. Palacky*, napadan od brezvercev, je pisal te dni *o veri* in *cerkvi*. Tem bolj zanimivo pa je to, ker je protestantske vere. „Sree me boli videti — pravi med drugim — kako se zadnje čase ne le na politično in družbinsko, temveč tudi na modroslovno polje tista sorta liberalizma vriva, po katerem so Bog,

pobožnost in pravica le vraže, — človek drugega ne kot živina brez moralčnega poklica in brez vseh dolžnosti, — da njega cilj in konec je le dobičkarija, da to, kar je tvoje, je tudi moje, — v obče, da „internacionale“ je kažipot vsemu življenju. Kam bodo taki nauki človeštvo pripeljali, lahko je uganiti! Cerkvene naprave zaničevati more le ignorant; le človek oslovske pameti ne sprevidi tega, da celi napredek v omiki je pri nas in povsod drugod stoletja in stoletja v najožji svezi bil s cerkvenimi napravami; kar je na svetlo prišlo na polji umestnosti in slovstva, so izprva stvarili učenci onih šol, katere je duhovščina osnovala in vodila, še celo Pražko vseučilišče je izvirek cerkveni. Jaz sem do dobrega prepričan, da kakor je kristijanska cerkev sploh, tako je še posebno katoliška na Českem celi čas njenega obstanka veliko veliko več dobrega storila kakor hudega.“ (Po „Nov.“)

— *Prof. Povše*. — Cahej, vitez cestolomnih grabelj, pisatelj slavnoznane romana „Junak“ i. t. d., je našel enakomislečega tovariša, ki je začel po prof. Povše-tu izza kota blato metati. Ta mož, ki je v tistem času, ko so na Kranjskem ajdo želi, tam nekod v „rajhu“ kranjskim „Janezom“, fajn Meksikajnarjem, cigare dajal, je nekaj časa tudi po „solčni“ Gorici peté brusil in prof. Povše-ta od obličja do obličja gledal. To kar se je tu na laški meji novega naučil, je v dveh številkah „Sl. Nar.“ svetu povedal. — Umazanega perila nočemo tukaj razobešati; preostudno je, kar to „tiho“ človeče o gosp. prof. kvasi. Naši ljudje g. Povše-ta predobro poznajo in ga po pravici cenijo. Kjerkoli je kaj o kmetijstvu govoril, povsod so ga radi poslušali in prosili, naj jih v kratkem spet sè svojim prihodom počasti. To edino napako ima, da ni prijatelj oni kalužoplazni svojati, ki o smehu živí in ljudstvo prav „fajn“ za nos vodi. S takimi ljudmi kako pošteno spregovoriti je popolnoma nemogoče. Danes si jim velikan, jutri eigan! Če bodo Mladoslavenci *omiki* in *napredku* namenjene liste na tak način zlorabili, potem, Bogume! se ne bo nihče več upal v javnost stopiti, razun onih, ki nimajo ne časti ne poštenja.

— *V Lokovcu* (v kanalski fari) so blagoslavljali na *roženkransko nedeljo* nov križev pot in dva stranska altarja. (Nadejamo se, da odgovori g. vikar sam na „izvirni dopis“ iz Lokavca v „Sl. Nar.“ Da je ta dopis v resnici „izviren“ (!!!), kaže že to, da dopisnik tamošnjega g. vikarja še po imenu ne pozna. Imenuje ga K.— Aj, gospodine „Narodov“ dopisnik g. K. (Košuta) že kake 4 leta ne pase več „lokovških duš“. To Vam v poduk, če mislite o rajskem Lokovcu še kaj pisati. — Ur.)

— *Omikan „Sočan“*. — Iz Ipavskega se nam piše: „Sočani“ se še vedno ponašajo sè svojim kandidatom. Kdor ga jim ga ne hvali, ali vsaj ne molči, kedar se o njem pohvalno govori, ta naj gleda, da peté odnese, če ne ga s psovkami kar oglušijo. Če jim pa kako nevshečno, dasi resnično poveš, napadejo te kakor sršeni. Poslušajte, kaj se je meni zgodilo. Nek gospod je „Sočanu“ volilec čestital, ker je za Lavriča, potem pa za Winklerja glasoval in s tem pripomogel, da so „f. . . . z dolgim nosom odšli.“ To me je vgrelo, čeravno nisem

ravno prevroče krvi. Povedal sem mu jih en par ter rekel, da ni vse zlató, kar v „Soči“ o L. berem. S tem sem dregnil v šršenovo gnjezdo. Tako sem ga razkačil, da mi je s tožbo in zaporom žugal, če tega ne prekličem. Preklical nisem. Na to je tirjal od mene, naj mu povem *od kod* sem in *kdo* sem, da me bo tožil. Rečem mu, da se tega kar nič ne bojim ter mu vse povem, kar je od mene zahteval. Tožil me še ni, morebiti me bo. Naj le!

— *Gimnazijsko ravnateljstvo* naznanja, da se šole šele 4. novembra (v torek) začnejo, ne pa v ponedeljek, kakor je bilo brati v gimnazijskem programu.

— *Kačji pik*. — V Indiji je umrlo v treh letih 25.564 ljudi za kačjem pikom.

* *Stenice pokončati*, piše „Sl. Gosp.“ je lahko na sledeči način: Nareži nekaj šibic bele vrbe (beke), lepo jih olupí in potem v male šopke povij. Šopki se potem namečejo pod posteljo, sploh na prostore, kjer se nahajajo stenice. Duh obeljenih vrbinih šibic zvabi kmalu mnogo stenic, ki rade na nje zlezajo, ter se med nje poskrijejo. Zdaj je treba le šopke vzeti in otresti in smradljivi merčes umoriti. To se ponavlja, dokler ni poslednja stenica pokončana.

— *Suho meso* se dá tako naj lažje *ohraniti*: Posušeno meso deni v kako posodo, n. pr. v škafo in potrosi ga s pepelom *bukovega* lesa. Posodo deni na hladno kraj. Kedar misliš meso kuhati, operi ga v čisti vodi. Zastran pepela ne morejo do njega ne miši ne druge živali. Tako hranjeno meso je prav okusno.

— *Za zvonove na sv. Gori so darovali*: Farmani in duhovščina v Bovecu 24 gl.

Pro domo.

Prav iz srca nam je vzeto, kar piše, „Slov. Gospodar“ (št. 40) gledé *duševne podpore*, ki je vsacemu listu tako potrebna, kakor ribi voda. Omenjeni list piše tako-le: „Treba je (listu) duševne podpore. Urednik sam, posebno če ima zraven težavnega in mudnega uredovanja še drugih posebnih poslov, ne more pri najboljši volji vsem tirjatvam in potrebam listovih bralcev zadovoljiti. Lehko se pa to doseže, ako tisti častitih bralcev, ki imajo *zmožnost in časa za to*, stanovitno in marljivo urednika *s dopisovanjem podpirajo*. Dasi dopisov listu ne manjka, pogrešamo vendar živo *kratkih naznanil* o važnejših dogodkih, ki so velike vrednosti za list, ako hoče vseskozi podučen, mikaven, toraj ljudjem priljubljen list biti. . . . Vsi obžalujemo in tožimo, da ljudstvo dobrih listov vse premalo bere, ne pomislimo pa, da smo tega večidel *sami* krivi, ker dobrih listov zadošti ne podpiramo. — Hočeš toraj, da ljudje po dobrem listu seguejo, bodi mu *sam* priden dopisovalec.“

Dodajmo temu še nekaj. Gospodje, ako hočete, (in da hočete, o tem ni dvombe) da bo naš list ljudstvu *vsestransko* ugajal, bodite mu marljivi sodelalci. Kedar se kje kaj *važnega*, kaj *nenavadnega* pripetí, poročite nam brž, toda *na kratkem*. Nekteri mislijo, da morajo, kedar za kak list pišejo, celo

razpravo sestaviti. Ne, to je za *dnevnik* ne pa za *tednik*. List, ki le *vsak teden* izhaja, potrebuje *več* pa *kratkih* dopisov. To ni ravno pretežko. V malo vrsticah lahko prav veliko poveš, če logično misliš in če ti *gladko* teče slovensko peró. Naši dopisi bi ne smeli nikdar (ali redko kdaj) *pol* kolone presegati. Vrh tega glejte tudi na to, da *umerno* pišete, da jo prav *po domače* poveste. Težko je to, nemogoče pa ni. Če hočes slovenski pisati, ne samo v besedi ampak tudi v duhu, pojdi poprej ljudstvo poslušat, kako ono govori, ne pa Schillerja ali Goethe-a brat. Ogibajmo se nepotrebnih fraz in dolgih zahomotanih stavkov. Slovenska pisava — pravi Slomšek — ljubi *krajše* stave od nemške; njen kinč so zrnate misli, krepki izreki in pa v domačem duhu ubrane podobe. Preobširne stave so rade vodenične in mračne za *presti razum* Slovencev.

Na dalje prosimo naše sodelalce, naj pri dopisih tudi na zunanjo obliko gledajo. Naši stavci so Lahji, ne umejo naše govornice. Pišite toraj razločno, pišite s črnilom ne pa s svinčnikom. Storite tako!

Poslano.

Po naši deželi se klati mnogo agentov raznovrstnih zavarovalnih bank, naj si li bodo domače ali tuje; ker se pa ovi pri še neomikanemu, vse verujočemu za domačo banko „Slovenija“ vnetemu ljudstvu, nesramnih in perfidnih sredstev poslužujejo, prisiljen sem podpisani p. t. občinstvu naznaniti, da banka „Slovenija“ nije v družbi z nobeno drugo, in da govoričenje omenjenih agentov je le gola laž, akoravno oni kažejo posameznim osebam obrazec z velikim napisom „Zveza“ ter govore, da to pomeni združenje vseh sedaj obstoječih zavarovalnih bank. Ali temu nije tako. „Zveza“ po italjanski „Unione“ je banka samo za se delajoča, ktera sicer za mal denar zavaruje, ali nobene garancije zavarovancu ne podeluje.

Tudi pravijo zgoraj omenjeni agentje, da ne samo „Slovenija“, ampak tudi „Slavija“ je v njih družbi, da tim ložeji borno ljudstvo v svoje mreže vlove, ter jo na ta način osleparijo, kajti po podpisu dotičnega zavarovalnega oglasa je nemogoče se zavarovalnini odtegniti, ampak plačati ga mora dotični hote ali nehote, ker pri obotavljanju se poslužijo potem sodniške poti.

Opomnim še, da edini zastopnik banke „Slovenije“ za goriško okolico sem jaz podpisani, in da naj si vsakteri, h kojemu omenjeni agentje pridejo, da pooblastilo od banke „Slovenije“ pokazati, ter naj dobro pazi na oglas, na kterega se podpiše, kajti tudi takih je veliko, kteri obotavljajočemu kmetiču vse odobre; a njega na oglase drugih, njemu tujih bank podpišejo.

Sè spoštovanjem

JANEZ LAPANJA

zastopnik banke „Slovenije“
v Gorici.

Slavno c. kr. okrajno šolsko svetovalstvo

v

Tominu.

Podpisani s tem naznanjamo slavnemu c. kr. okrajnemu šolskemu svetovalstvu Tominskega glavarstva, da smo določno sklenili zanaprej od sl. c. kr. okrajnega šolskega svetovalstva tirjati, da naj nam za naše podučevanje v šoli določi plačilo v primeri na trud ki ga pozamesen ima.

Opravičen vzrok za tako tirjatev imamo, ker se nam od več strani hudobno očita, da mi mračnjaki bi se za šolski poduk in za omiko prostega ljudstva kar nič ne brigali, ko bi nas milostno nam prisojene „nagrade“ ne vabile; da bi podučevanje opuščali, ako bi se nam plače odmerile i. t. d.

Da je tako sumničenje hudobno, ni nam treba dokazovati. Je pa tudi tako početje nam nasprotnih prava nezaupnica šolskim postavam, ki tirjajo od okrajnih šolskih nadzornikov, (postava od 8. februarja 1869 II. §. 29. št. 3 in 4) da pazijo in sporočajo, ali so učitelji sposobni in marljivi, in od krajnega šolskega sveta §. 8. št. 10 iste postave, da čuje da se po postavi podučuje. Ako se torej smé zanesti, da svetni učitelji svojo dolžnost storijo in se jim plače odkažejo, zakaj bi se ravno pri duhovnih učiteljih o tem dvomilo. Ako se zamore zanikrnemu svetnemu učitelju plača vstaviti, niso li za duhovnega ravno tisti postavni organi, ki bi smeli enako postopanje proti njemu tirjati? Kdor to taji, ne zaupa postavnim organom, daje nezaupnico postavi sami.

Ker je na dalje ta zadeva po tistih šolskih postavah na podlagi bolj pravičnih razdelitev doklad na davke za šolske stvari v Goriškem in Sežanskem okraju že vredjena, za to zahtevamo vsi podpisani, da slavno c. kr. okrajno šolsko svetovalstvo za Tominski okraj že za šolsko leto 1874 tudi duhovnim učiteljem *stalne* plače oziroma na trud, ki ga posamezni imajo določi. Ob enem izrekamo, da ako se to ne zgodi do konec meseca novembra t. l., ne bo s početkom meseca decembra naprej nobeden izmed nas v šoli podučeval. Ako je torej sl. c. kr. okrajnemu šolskemu svetu še na tem ležeče, da ljudstvo, ki še nima sreče, da bi imelo svetnega učitelja za svoje otroke, pa vendar enakomerno z drugimi doklade na davkih plačuje, ne ostane brez šole tudi le za silo, naj potrebno vredi. Tudi ne veno bodo li občine, ki postavne doklade za šolske potrebe odrajujejo, in pravico imajo, kjer je vsaj 40 za šolo sposobnih otrok, šole in učitelja tirjati, zadovoljne če njih otroci brez poduka ostanejo in bodo li radovoljno tako ogromne doklade (32 %) odrajevali.

Da se nam pa ne bo očitalo, da smo ta korak iz dobičkarije in samopašnih namerov storili, slovesno izrekamo, da bomo zanaprej, kakor pred vpeljanjem novih šolskih postav v šoli *brezplačno* in marljivo podučevali, ako slavno c. kr. okrajno šolsko svetovalstvo provzroči, da bodo naši občinarji oproščeni šolskih doklad.

V Logih, dne 19. oktobra 1873.

Janez Nep. Črv 1/r.
vikarij in učitelj za silo.

V Borjani dne 20. oktobra 1873.

Juri Peternelj 1/r.
vikarij in učitelj.

V Sedli dne 20. oktobra 1873.

Pet. Kobal 1/r.
vik. i zač. učitelj.

V Dreženci 20. oktobra 1873.

Anton Hvalica 1/r.
vik., učitelj za silo.

V Staroseli 20. oktobra 1873.

Anton Manzini 1/r.
kapl. izp. in učitelj.

V Libušnjem 20. oktobra 1873.

Anton Gregorčič 1/r.
vik. in učitelj za silo.

V Libušnjem 20. oktobra 1873.

Anton Pipau 1/r.
koop. in učitelj za silo.

Na Trnovem dne 21. oktobra 1873.

Miha Strukelj 1/r.
vikarij in učitelj.

V Kredi dne 22. oktobra 1873.

Juri Lapajne 1/r.
vikar in učitelj.

V Breginji dne 22. oktobra 1873.

Jožef Podreka 1/r.
župnik in učitelj.

Borsni kurzi na Dunaji 29. oktobra.

	gl. kr.
Enotni drž. dolg. v papirju	67.40
„ „ „ „ srebru	71.20
Drž. posojilo leta 1860	98.25
Akcije narodne banke	878.—
Kreditne akcije	210.—
London	112.35
Napoleon d'or.	906.—
Cekini	541 $\frac{1}{2}$
Adžjo srebra	107.50

Tržna cena.

	gl. kr.
Pšenica	3.64
Rež	4.40
Ječmen	3.78
Oves	1.30
Koruza	2.15
Ajda	2.20
Krompir	1.50
Seno	1.—
Slama	-.95

Oznanilnik.

Valentin Cappellani

naznanja, da se je preselil v **gospojsko ulico, v Paletičevo hišo št. 268** in da je napolnil svojo stačuno z raznovrstnim blagom.

Ob enem naznanja, da obdrži tudi zanaprej staro štacuno na Travniku, kjer se nahaja velika zaloga raznovrstne robe in obleke za možke, plaščev, odej itd. Tudi se tam sprejemajo na ravno omenjene stvari naročila, ki se brž in natanjko izvršujejo.